

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 24. september 2021
Kontor: Straffulbyrdselskontoret
Sagsbeh: Kenneth Schmidt Rasmussen
Sagsnr.: 2021-0030-6537
Dok.: 2119560

Besvarelse af spørgsmål nr. 1548 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1548 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 6. september 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Gustav Schaldemose

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Side 1/6

Spørgsmål nr. 1548 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren angive udviklingen i antal prøveløsladelser sat i forhold til antallet af indsatte for de seneste 10 år. Ministeren bedes endvidere beskrive den praksisopstramning, der har fundet sted. Ministeren bedes redegøre for virkningen på belægget, hvis der skrues 5 eller 10 procent op for prøveløsladerne.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”1. Det er ved besvarelsen lagt til grund, at spørgsmålet omhandler ordinær prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 38, stk. 1.

Efter straffelovens § 38, stk. 1, kan der ske prøveløsladelse, når to tredjedele af straffen, dog mindst 2 måneder, er udstået.

Prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 38, stk. 1, er forudsat som et regelmæssigt led i fuldbyrdelse af fængselsstraffe på 2 måneder og derover.

Det er efter straffeloven en forudsætning for løsladelse på prøve, at den dømtes forhold ikke gør løsladelsen utilrådelig, at der er sikret den dømte passende ophold og arbejde eller andet underhold, og at den pågældende erklærer at ville overholde de vilkår for løsladelsen, som fastsættes.

2. Der er i perioden fra 2011 til 2020 sket en stigning i andelen af afslag på ordinær prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 1, jf. tabellen nedenfor. Det bemærkes, at alle prøveløsladte indgår i tabellens tal, dvs. også prøveløsladte fra afsoning i fodlænke foruden indsatte i arrester, fængsler og pensioner.

Andelen af tilladelser til prøveløsladelse har således været faldende fra 80,2 % i 2011 til 62,5 % i 2020.

Med henblik på at afspejle udviklingen af ordinære prøveløsladelser i henhold til straffelovens § 38, stk. 1, er der i tabellen nedenfor anført det samlede årlige antal dømte, der blev prøveløsladt i henhold til § 38, stk. 1. Endvidere er det i tabellen oplyst, hvor mange løsladte, der årligt blev løsladt på endt straf, fordi de fik afslag på prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 38, stk. 1.

Endelig er der i tabellen anført en årlig andel i procent, der angiver, hvor stor en andel af de løsladte, som opfyldte de tidsmæssige bestemmelser for prøveløsladelse i medfør af straffelovens 38, stk. 1, og som blev løsladt på prøve.

Løsladte, der opfyldte de tidsmæssige betingelser for prøveløsladelse i medfør af straffelovens § 38, stk. 1, fordelt efter, om de blev prøveløsladt i medfør af § 38, stk. 1, eller blev løsladt ved endt straf pga. afslag på prøveløsladelse*:				
År	Prøveløsladte efter straffelovens § 38, stk. 1	Løsladt ved endt straf pga. afslag på prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 1	Løsladte i alt	Prøveløsladte i % af løsladte i alt
2020	1.937	1.162	3.099	62,5
2019	2.046	1.223	3.269	62,6
2018	2.002	1.003	3.005	66,6
2017	2.112	888	3.000	70,4
2016	2.190	763	2.953	74,2
2015	2.516	602	3.118	80,7
2014	2.885	587	3.472	83,1
2013	3.098	557	3.655	84,8
2012	2.861	671	3.532	81,0
2011	2.800	693	3.493	80,2

*Data er trukket fra Kriminalforsorgens ledelsesinformationssystem og statistiksystem den 8. september 2021.

3. Om praksis kan direktoratet oplyse (som det også fremgår af REU Alm. del – bilag 46 (2014-15, 2. samling)), at direktoratet i 2012 og 2013 afholdte temadage om praksis for ordinær prøveløsladelse (§ 38, stk. 1) for kriminalforsorgens institutioner, fordi afslagsprocenten for ordinær prøveløsladelse var steget. Dette kan være en mulig forklaring på faldet i antallet af afslag på prøveløsladelser i 2013 og 2014 i forhold til årene før.

Det er ikke muligt at komme med en entydig forklaring på den efterfølgende stigning i antallet af afslag i den samlede periode fra 2011 til 2021, men det kan oplyses, at der er sket flere ændringer på prøveløsladelsesområdet i skærpende retning, der kan have haft betydning for stigningen i andelen af afslag i perioden.

Således kan det nævnes, at praksis blev skærpet i 2015 som følge af en konkret alvorlig terrorsag, således at forhold under indsættelsen, herunder ny kriminalitet og grove disciplinære forhold, skal indgå i utilrådelighedsvurderingen med betydelig vægt. Vedrørende den ret betydelige stigning i andelen af afslag i 2016 kan der henvises til blandt andet prøveløsladelseskærperne som følge af besiddelse af mobiltelefon m.v., jf. de 21 tiltag mod mobiltelefoner i fængsler og arresthuse, der blev præsenteret den 4. marts 2016 af den daværende justitsminister.

Ligeledes kan der henvises til skærperne vedrørende personer med bandetilknytning.

Med virkning fra den 1. juli 2014, som led i indsatsen mod rocker- og bandekriminalitet, blev der indsat nye bestemmelser i bl.a. straffelovens § 38, stk. 5, og § 39, stk. 3 (Bandepakke II).

Bestemmelsen i § 38, stk. 5, indebærer, at der ikke kan ske prøveløsladelse, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som på tidspunktet for prøveløsladelse er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten er anvendt skydevåben mv.

Bestemmelsen i straffelovens § 39, stk. 3, indebærer, at der, hvis ikke særlige omstændigheder taler herimod, skal fastsættes skærpede vilkår ved prøveløsladelse af dømte, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, hvor de pågældende personer tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, hvis den pågældende selv har begået visse former for grovere kriminalitet og er idømt en længere fængselsstraf (1 år eller derover). De skærpede vilkår indebærer, at den dømte i hele prøvetiden ikke må opholde sig sammen med eller på anden måde have kontakt med andre med tilknytning til den pågældende gruppe, medmindre der er tale om nærtstående, eller der er tale om ophold eller kontakt som led i varetagelsen af et anerkendelsesværdigt formål. Hvis den dømte nægter at ville overholde vilkårene, vil prøveløsladelse ifølge lovbemærkningerne ikke kunne finde sted.

I tilknytning til den nævnte lovændring blev den eksisterende ordning vedrørende høring af politiet i prøveløsladelsessager for den nævnte persongruppe udbygget. Høringspligten i løsladelsesbekendtgørelsens § 8, stk. 2, blev udvidet således, at der ikke kun skal ske høring af politidirektøren i tilfælde, hvor politiet i forbindelse med underretningen af kriminalforsorgen har oplyst, at den pågældende har tilknytning til en rocker eller bande-gruppering m.v., men også, hvis det på anden vis er oplyst, at den pågældende har en sådan tilknytning.

Med virkning fra den 1. juli 2017, som led i en styrket indsats mod rocker- og bandekriminalitet m.v., blev der indsat nye bestemmelser i bl.a. straffeloven, hvorefter løsladelse på prøve af en person dømt efter straffelovens § 81 a, og som ikke er udvist ved dom, forudsætter, at den pågældende har deltaget i et program fastsat af kriminalforsorgen med henblik på at forebygge lignende kriminalitet. Der henvises til straffelovens § 38, stk. 6, 1. pkt. (Bandepakke III).

Som følge af den politiske aftale af 24. marts 2017 om bande-pakke III, er der indsat et nyt punkt 13 i løsladelsesvejledningen vedrørende skærpelse af praksis for prøveløsladelse af personer med tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet.

Af løsladelsesvejledningens punkt 13 fremgår det bl.a., at det ved vurderingen af, om prøveløsladelse bør finde sted, med betydelig vægt vil tale imod prøveløsladelse, hvis en indsat har tilknytning til en gruppe af personer, der tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet. Det betyder, at der i disse tilfælde skal foretages en skærpet utilrådelighedsvurdering.

Det er direktoratets vurdering, at ovennævnte regelændringer kan have haft betydning for stigningen i andelen af afslag på ordinær prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 1, i forhold til personer med bandetilknytning.

Der er endvidere med Bandepakke III sket en skærpelse af reglerne om prøveløsladelse i forhold til dømte, der er dømt for overtrædelse af en af de i straffelovens kapitel 12 eller 13 omhandlede forbrydelser. Det følger således af straffelovens § 38, stk. 6, at løsladelse på prøve af en person, som er dømt for overtrædelse af en af de i straffelovens 12. eller 13. kapitel omhandlede forbrydelser, og som ikke er udvist ved dom, og hvor særlige omstændigheder ikke taler herimod, forudsætter, at den pågældende har deltaget i et program fastsat af kriminalforsorgen med henblik på at forebygge ny lignende kriminalitet.

4. Om den belægsreducerende effekt ved en øget brug af løsladelser på prøve kan direktoratet oplyse, at det ved besvarelsen er lagt til grund, at det ønskes oplyst, hvorledes den belægsreducerende effekt vil være i fængsler og arrester, såfremt andelen af dømte, der får afslag på prøveløsladelse, når 2/3 af straffen er udstået, reduceres med henholdsvis 5 procentpoint og 10 procentpoint.

Direktoratet kan således oplyse, at der er foretaget en beregning¹ med udgangspunkt i de 51,1% af dømte i fængsler og arrester, der i 2020 fik afslag på prøveløsladelse ved 2/3-tid. Beregningen viser, at antallet af afsoningsdage pr. dømte i fængsler og arrest i gennemsnit ville kunne reduceres med 108,5 dage, såfremt de dømte, der fik afslag på prøveløsladelse ved 2/3-tid, blev prøveløsladt ved 2/3-tid.

For dømte i fængsler og arrester ville en reduktion i afslagsprocenten på prøveløsladelse ved 2/3 tid med henholdsvis 5 og 10 procentpoint i 2020 medføre en stigning i antallet af dømte, der

¹ Data er baseret på et udtræk fra kriminalforsorgens klientsystem den 16. september 2021.

blev prøveløsladt ved 2/3-tid på henholdsvis 115 og 230 dømt. Belægsreduktionen ville udgøre et fald i det gennemsnitlige belæg i fængsler og arresthuse på ca. 34 belægsenheder ved en reduktion af afslagsprocenten med 5 procentpoint og ca. 68 belægsenheder ved en reduktion af afslagsprocenten med 10 procentpoint.”